

Ersättningar till efterlevande

När man avlider kan familjen ha rätt till ersättning från två håll. Dels från de lagstadgade försäkringarna, dels från de kollektivavtalade.

Enligt lag

Omställningspension

Änka, änklings, registrerad partner och sambo, som inte fyllt 65 år, kan få omställningspension under en begränsad tid. För sambo krävs dock att de tidigare varit gifta med varandra eller att de har, har haft eller väntar gemensamt barn. Läs mer från och med sidan 103.

Barnpension

Barn får barnpension till och med den månad det fyller 18 år. Barnpensionen förlängs om barnet studerar på grundskole- eller gymnasienivå längst till och med juni det år barnet fyller 20 år. Läs mer på sidan 105.

Änkepension

En änka som sedan 1989 var gift med den avlidne kan få änkepension från tilläggspensionen inklusive folkpensionstillägg enligt övergångsregler. För att få folkpensionstillägg måste änkan vara yngre än 65 år. ATP-delen av tilläggspensionen kan betalas ut livet ut. Läs mer från och med sidan 106.

Enligt kollektivavtal

ITPs familjepension (gäller enbart ITP 2 för födda 1978 eller tidigare)

ITPs familjepension betalas ut på lön över 7,5 inkomstbasbelopp till änka, änklings, registrerad partner och barn. Däremot kan inte sambo få familjepension från ITP. Familjepensionen betalas ut livsvarigt till änka, änklings och registrerad partner. Barn får familjepension till och med den månad det fyller 20 år. Läs mer på sidan 109.

Återbetalningsskydd

Om den avlidne valt återbetalningsskydd, får i första hand make, registrerad partner eller sambo och i andra hand barn efterlevandepension. Efterlevandepensionen är lika med värdet av de inbetalade pensionsavgifterna. Den betalas som regel ut i fem år, men utbetalningstiden kan vara längre. Läs mer på sidan 107 och 110.

Familjeskydd

Om den avlidne valt familjeskydd, får i första hand make, registrerad partner eller sambo och i andra hand barn, familjeskyddet. Man kan skriva ett särskilt förmånstagarförordnande, men endast till en begränsad krets av personer. Familjeskyddet betalas ut under 5, 10, 15 eller 20 år, beroende på vad man valt. Läs mer på sidan 108 och 110.

Tjänstegrupplivförsäkring, TGL

Om man avlider innan pensioneringen betalas ett engångsbelopp ut från tjänstegrupplivförsäkringen, TGL. Har den avlidne inte skrivit ett särskilt förmånstagarförordnande tillfaller beloppet i tur och ordning make, barn eller föräldrar. Läs mer från och med sidan 114.

ERSÄTTNINGAR TILL EFTERLEVANDE

	Till änka	Till änklings/ reg partner	Till sambo	Till barn	Från
Genom ITP-/ITPK-valet	Familjeskydd	Familjeskydd	Familjeskydd	Familjeskydd	Alecta
Genom ITP-/ITPK-valet	Återbetalnings- skydd	Återbetalnings- skydd	Återbetalnings- skydd	Återbetalnings- skydd	Valt försäkringsbolag
Ersätter endast lön över 7,5 inkomstbasbelopp*	ITPs familjepension	ITPs familjepension		ITPs familjepension	Alecta
Ersätter endast lön under 7,5 inkomstbasbelopp	Omställningspension. Änkepension enligt övergångsbestämmelser	Omställningspension	Omställningspension	Barnpension	Pensionsmyndigheten
Livförsäkring	TGL	TGL	TGL**	TGL	Alecta, Bliwa, Folksam, Länsförsäkringar, Moderna Liv & Pension, SEB Trygg Liv Fondförsäkringsaktiebolaget, SEB Trygg Liv Gamla Livförsäkringsaktiebolaget, Skandia

* (gäller endast ITP 2 för födda 1978 eller tidigare).

** om särskilt förmånstagarförordnande skrivits.

BERÖRDA LAGAR OCH AVTAL

- Lagen om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn
- ITP-avtalet
- TGL-avtalet

Lagstadgad efterlevandepension

En efterlevande änka, änkling, registrerad partner eller sambo kan få **omställningspension** och **förlängd omställningspension** från Pensionsmyndigheten. Barn får **barnpension** från Pensionsmyndigheten. Enligt övergångsregler kan en änka få **änkepension**.

Pensionerna beräknas som en inkomstgrundad pension utifrån den inkomst den avlidne haft. Om den avlidne saknat eller haft en låg inkomst, kan pensionen betalas ut som en **garantipension**.

Om den avlidne hade sjukersättning, aktivitetsersättning eller ålderspension enligt lag, så betalas efterlevandepensionen ut från och med månaden efter dödsfallet. I annat fall sker utbetalning från och med dödsfallsmånaden.

Underlag för inkomstgrundad efterlevandepension

Den inkomstgrundade efterlevandepensionen beräknas på den pensionsbehållning som den avlidne har tjänat in i det nya ålderspensionssystemet till och med året före dödsfallet. Är den avlidne 65 år eller äldre, räknas pensionsbehållningen till och med det år då den avlidne fyllde 64 år.

Är den avlidne yngre än 65 år kan (förutom den intjänade, faktiska pensionsbehållningen) en antagen pensionsbehållning beräknas som om den avlidne arbetat fram till och med det år då han eller hon skulle ha fyllt 64 år. Förutsättningen för detta är att den avlidne under minst tre av de fem åren närmast före dödsfallsåret har tjänat in pensionsrätt för ålderspension.

För att beräkna den antagna pensionsbehållningen fastställs en antagandeinkomst. Den motsvarar det genomsnittliga pensionsunderlaget (summan av pensionsgrundande inkomst, PGI, och pensionsgrundande belopp, PGB) för de i inkomsthänseende mellersta tre av de fem åren närmast före dödsfallsåret. Pensionsunderlaget för respektive år räknas om med inkomstindex till och med dödsfallsåret.

Den antagna pensionsbehållningen beräknas på antagandeinkomsten från dödsfallsåret till och med det år den avlidne skulle ha fyllt 64 år. Både den faktiska och den antagna pensionsbehållningen beräknas som om hela pensionsavgiften på 18,5 procent hade tillgodoräknats som inkomstpension.

Underlaget för efterlevandepensionen får man sedan genom att dela summan av den faktiska pensionsbehållningen och eventuell antagen pensionsbehållning med ett delningstal. Som delningstal används det delningstal som för inkomstpensionen gäller för de personer som fyller 65 år i januari dödsfallsåret. Underlaget för efterlevandepensionen kan sägas motsvara en tänkt ålderspension från 65 års ålder.

Ovanstående beskrivning gäller då den avlidne är född 1954 och senare. Är den avlidne född 1938 – 1953 sker beräkningen som om han eller hon helt hade tillhört det nya ålderspensionssystemet och att hela pensionsavgiften på 18,5 procent gått till inkomstpensionen.

Är den avlidne född före 1938 sker beräkningen däremot genom det gamla ATP-systemet. Efterlevandepensionsunderlaget motsvarar en tilläggs-pension beräknad på de ATP-poäng som den avlidne tjänat in, med ett tillägg av en poäng som kompensation för folkpensionen.

Omställningspension

Rätt till omställningspension

En änka, änkling eller registrerad partner har rätt till omställningspension om denne

- är under 65 år
- stadigvarande sammanbodde med den avlidne vid dödsfallet samt antingen
 - varit sammanboende sedan minst fem år *eller*
 - sammanbor med barn under 18 år som den efterlevande eller den avlidne hade vårdnaden om.

Är man sammanboende vid dödsfallet utan att vara gifta eller registrerat partnerskap måste man dessutom uppfylla ett av nedanstående krav

- ha, ha haft eller vänta gemensamt barn
- tidigare varit gifta/registrerat partnerskap med varandra.

Omställningspensionen betalas ut under tolv månader.

Rätt till förlängd omställningspension

När perioden med omställningspension (tolv månader) har gått ut kan den efterlevande ha rätt till förlängd omställningspension. En förutsättning för detta

är att den efterlevande har vårdnaden om och sammanbor med barn under 18 år. Detta barn ska ha vistats stadigvarande i makarnas hem vid dödsfallet.

Omställningspensionen förlängs i tolv månader. Fyller det yngsta barnet 18 år under tolv månadersperioden, upphör dock omställningspensionen vid den tidpunkten. Den förlängda omställningspensionen betalas alltid ut så länge den efterlevande har vårdnaden om barn under tolv år.

Rätten till förlängd omställningspension upphör dock om den efterlevande gifter sig, registrerar partnerskap eller blir sammanboende med någon som den efterlevande har barn med eller tidigare varit gift med.

Omställningspensionens storlek

Inkomstgrundad omställningspension och förlängd omställningspension är 55 procent av efterlevandepensionsunderlaget, oavsett om det finns barn som ska ha barnpension eller inte.

Garantipension och omställningspension

En efterlevande som har rätt till omställningspension, men där den avlidne saknat pensionsgrundande inkomst eller haft en låg sådan, kan få garantipension. Garantipensionens basnivå är 2,13 prisbasbelopp (7 526 kronor per månad under år 2010). Basnivån ska minskas med hela den inkomstgrundade omställningspension den efterlevande har rätt till.

Basnivån ska även minskas om den avlidne har en försäkringstid som är kortare än 40 år. Det krävs minst tre års försäkringstid för att garantipension ska kunna betalas ut. Som försäkringstid räknas tid då den avlidne varit bosatt i Sverige från 16 års ålder till och med det år han eller hon fyllde 64 år. Om den avlidne inte fyllt 64 år vid dödsfallet kan, förutom den faktiska försäkringstiden, även framtida försäkringstid få räknas.

Som faktisk försäkringstid räknas den tid som den avlidne varit bosatt i Sverige från 16 års ålder till och med året innan dödsfallet. Om den faktiska försäkringstiden är minst fyra femtedelar av den möjliga tiden, räknas hela tiden från och med dödsfallet till och med det år den avlidne skulle ha fyllt 64 år som framtida försäkringstid. I annat fall kvoterar tiden fram till 64 år.

Garantipensionen betalas ut till en efterlevande som är bosatt i Sverige. Enligt en EU-förordning betalas

den även ut om den efterlevande flyttar till ett annat EU-land. Motsvarande gäller även vid flytt till ett land som vi har en konvention med. (Se vidare kapitel "Arbete utomlands", sidan 188.)

Övergångsbestämmelser för omställningspension

Ovanstående regler om inkomstgrundad omställningspension och garantipension gäller vid dödsfall från och med den 1 januari 2003. Skedde dödsfallet innan dess så beräknas den inkomstgrundade omställningspensionen enligt de tidigare reglerna för tilläggspension (ATP) med ett tillägg om 90 procent av prisbasbeloppet, vilket motsvarar folkpensionsdelen.

Omställningspension betalas enligt de tidigare reglerna ut under sex månader. För att ha rätt till förlängd omställningspension ska den efterlevande ha vårdnaden om barn under tolv år.

Utöver inkomstgrundad omställningspension kan den efterlevande ha rätt till garantipension. Garantipensionen beräknas utifrån en basnivå som är 2,15 prisbasbelopp. Basnivån ska minskas med hela omställningspensionen upp till 1,49 prisbasbelopp och med 44 procent av omställningspensionen därutöver.

90-procentstillägget ovan och garantipensionens basnivå minskas om den försäkrade inte varit bosatt i Sverige i 40 år eller inte har 30 år med ATP-poäng.

Barnpension

Rätt till barnpension

Den avlidnes barn har rätt till barnpension till och med den månad barnet fyller 18 år. Om barnet vid den tidpunkten fortfarande går i grund- eller gymnasieskola förlängs tiden med pension, som längst till och med juni månad det år då barnet fyller 20 år.

Det har ingen betydelse var barnet är bosatt eller om föräldrarna var gifta eller inte.

Barnpensionens storlek

Inkomstgrundad barnpension till ett barn yngre än tolv år, är 35 procent av efterlevandepensionsunderlaget. När barnet fyller tolv år sänks barnpensionen till 30 procent. Är barnet äldre än tolv år när föräldern avlider är barnpensionen 30 procent av efterlevandepensionsunderlaget.

Finns det flera barn med rätt till barnpension, ökar beloppet med 25 procent av efterlevandepensionsunderlaget för varje ytterligare barn så länge något barn är under tolv år. Om yngsta barnet är äldre än tolv år ökar beloppet i stället med 20 procent. Det sammanlagda pensionsbeloppet delas lika mellan barnen.

Har båda föräldrarna avlidit är barnpensionen 35 procent av respektive förälders efterlevandepensionsunderlag, även om barnet är äldre än tolv år. Finns det flera barn, med rätt till barnpension, ökar beloppet med 25 procent av efterlevandepensionsunderlaget för varje ytterligare barn, även när yngsta barnet är äldre än tolv år.

Om det sammanlagda beloppet till barn överstiger efterlevandepensionsunderlaget minskas barnpensionerna proportionellt, så att summan motsvarar detta underlag. Om det samtidigt betalas ut omställningspension eller änkepension sker motsvarande om barnpensionerna uppgår till mer än 80 procent av efterlevandepensionsunderlaget.

Efterlevandestöd till barn

Ett barn är garanterat att ersättningen efter den avlidne föräldern minst uppgår till 40 procent av prisbasbeloppet (1 413 kronor per månad under år 2010). Detta kallas för efterlevandestöd till barn och är oberoende av om den avlidne föräldern var bosatt i

Sverige eller inte. Däremot måste barnet vara bosatt i Sverige.

Efterlevandestödet minskas med hela den inkomstgrundade barnpension som barnet har rätt till.

Övergångsbestämmelser för barnpension

Ovanstående regler om inkomstgrundad barnpension gäller vid dödsfall från och med den 1 januari 2003. Skedde dödsfallet innan dess så beräknas den inkomstgrundade barnpensionen enligt de tidigare reglerna för tilläggspension (ATP) med ett tillägg om 25 procent av prisbasbeloppet, vilket motsvarar folkpensionsdelen.

Änkepension

Övergångsbestämmelser för änkepension

Reglerna om omställningspension trädde i kraft den 1 januari 1990. Innan dess fanns det regler som gav en efterlevande kvinna rätt till änkepension när mannen avled. Däremot hade efterlevande änking ingen rätt till pension. Genom övergångsregler kan änkepension fortfarande betalas ut enligt de tidigare reglerna även om dödsfallet inträffar nu eller framöver. Änkepensionen kan vara såväl inkomstgrundad som en garantipension.

Principen för de äldre reglerna var att änkepensionens ATP-belopp betalades ut så länge änkan levde, även efter 65 år, medan folkpensionsbeloppet upphörde vid 65 år. För rätt till ATP-beloppet krävdes äktenskap, medan efterlevande sambo kunde få folkpensionsbeloppet om hon hade barn med mannen eller tidigare varit gift med honom.

Rätt till änkepension

För att änkan ska ha rätt till änkepension enligt övergångsreglerna krävs att hon var gift med mannen den 31 december 1989 och att hon är gift med honom när han avlider och

- att hon har varit gift med mannen i minst fem år och att de gifte sig senast den dag mannen fyllde 60 år eller
- att hon har barn med mannen.

Är änkan född 1945 eller senare krävs att hon uppfyller något av dessa två senaste villkor redan den 31 december 1989.

Den inkomstgrundade änkepensionens storlek

Den inkomstgrundade änkepensionen beräknas utifrån den tilläggspension (ATP) som den avlidne tjänat in. Är han 65 år eller äldre beräknas änkepension utifrån hans ålderspension. Har han inte fyllt 65 år vid dödsfallet beräknas i stället änkepensionen på en antagen förtidspension, som är beräknad enligt i princip de regler som gällde före år 2003. Är den avlidne född 1954 eller senare beräknas en förtidspension per januari 2003, eftersom han inte tjänar in ATP-poäng efter år 2002.

Är änkan född 1945 eller senare sker dock beräkningen av tilläggspensionen endast på de år med ATP-poäng som mannen tjänat in till och med 1989.

Änkepensionen är 40 procent av tilläggspensionen om det inte finns något barn som ska ha barnpension efter den avlidne. I annat fall är änkepensionen 35 procent av tilläggspensionen.

Om änkan är yngre än 65 år får hon även ett tillägg till änkepensionen som motsvarar det tidigare folkpensionsbeloppet. Tillägget är 90 procent av prisbasbeloppet (3 180 kronor per månad under år 2010). Har mannen inte tillgodoräknats 30 år med ATP-poäng för tilläggspensionen ska tillägget reduceras i motsvarande grad. Har änkan inte fyllt 50 år och inte sammanbor med barn under 16 år, så reduceras tillägget dessutom med en femtondel för varje år som fattas till 50 år.

Är änkan född 1944 eller tidigare betalas änkepensionen ut i stället för omställningspensionen. Är hon däremot född 1945 eller senare betalas änkepensionen ut till den del den överstiger omställningspensionen samt när omställningspensionen upphört.

Änkepensionens storlek efter 65 år

Är änkan född före 1930 får hon behålla änkepensionen så länge hon lever och inte gifter om sig.

Är änkan född 1930 – 1944 minskas änkepensionen från och med 65 års ålder med ankans egna inkomstgrundade ålderspension. Ålderspensionen beräknas som om hon har enbart tilläggspension enligt de tidigare ålderspensionsreglerna. Beroende på vilket år änkan är född är hon dock garanterad en viss nivå av makarnas sammanlagda ålderspension beräknad som tilläggspension:

Född	Procent
1930	60 %
1931	58 %
1932	56 %
1933	54 %
1934	52 %
1935 –44	50 %

Denna regel innebär dock inte att änkepensionen kan öka från 65 års ålder.

Är änkan född 1945 eller senare minskas änkepensionen från och med 65 års ålder med ankans faktiska inkomstgrundade ålderspension. I detta fall finns det inte någon garantiregel.

Garantipension och änkepension

Har den avlidne inte tjänat in någon tilläggspension eller endast en låg sådan, kan en änka, som inte fyllt 65 år, ha rätt till garantipension. Är änkan född 1945 eller senare har hon dock inte rätt till garantipension. I vissa fall kan även en kvinna som varit sammanboende, utan att vara gift, med mannen ha rätt till garantipension.

Garantipensionens storlek

Garantipensionens basnivå är 2,13 prisbasbelopp (7 526 kronor per månad under år 2010). Basnivån ska minskas med hela den inkomstgrundade änkepension eller omställningspension den efterlevande har rätt till.

Basnivån ska även minskas om den avlidne har en försäkringstid som är kortare än 40 år. Det krävs minst tre års försäkringstid för att garantipension ska kunna betalas ut. Som försäkringstid räknas tid på samma sätt som gäller för garantipension till omställningspension (se sidan 104).

Garantipensionen betalas ut till en efterlevande som är bosatt i Sverige. Enligt EU-förordning betalas den även ut om den efterlevande flyttar till ett annat EU-land. Motsvarande gäller även vid flytt till ett land som vi har en konvention med. (Se vidare i kapitel "Arbete utomlands", sidan 188.)

Kollektivavtalad efterlevandepension

Ny ITP-plan från juli 2007

Den 1 juli 2007 började den nya ITP-planen att gälla. Är man född 1979 eller senare gäller ITP 1, där man själv måste välja efterlevandeskydd för att det ska finnas något. Är man född 1978 eller tidigare gäller normalt ITP 2, som motsvarar den tidigare ITP-planen med vissa förändringar. Även här kan man själv välja efterlevandeskydd.

Arbetsgivare som har tecknat eller kommer att teckna kollektivavtal efter april 2006, kan få tillämpa ITP 1 för alla tjänstemän, även de som är födda 1978 eller tidigare. Läs mer på sidan 16.

ITP 1 (för den som är född 1979 eller senare)

Återbetalningsskydd

I ITP-valet kan man välja en eller flera förvaltare av ITP-premien. Premien används till en ålderspension som man kan välja att kombinera med ett återbetalningsskydd.

Återbetalningsskyddet innebär att om man avlider innan ITPs ålderspension betalas ut, så betalar försäkringsbolaget ut värdet av de inbetalade pensionspremierna till de efterlevande i form av efterlevandepension. Hur stor pensionen blir beror på hur stor pensionspremie som har betalats in och hur pengarna har förräntats eller vad fondandelarna är värda.

Pensionen betalas som regel ut i fem år. Avlider man sedan ålderspensionen börjat betalas ut och fortfarande har ett återbetalningsskydd, så betalas återbetalningsskyddet ut till de efterlevande under den valda utbetalningsstiden för ålderspensionen, dock längst i 20 år.

Förmånstagare till återbetalningsskyddet är samma som för familjeskydd. Om man inte har skrivit ett särskilt förmånstagarförordnande tillfaller beloppet i första hand make/maka, registrerad partner eller sambo och i andra hand barn oavsett ålder. Se även "Familjeskydd" på nästa sida.

För att få mer information om återbetalningsskyddet kan man vända sig till det försäkringsbolag man har valt för förvaltningen av ITP-premien. Där kan man även få veta mer om vilka möjligheter förmånstagaren har för att välja en annan utbetalningsstid. Mer information om återbetalningsskyddet finns också i kapitlet "Kollektivavtalad ålderspension; ITP-valet".

Familjeskydd

Familjeskyddet är en tidsbegränsad efterlevandepension som gäller fram till pensioneringen. Genom ITP-valet, som administreras av Collectum, kan man välja att teckna familjeskydd hos Alecta.

Man väljer om det årliga beloppet ska vara ett, två, tre eller fyra prisbasbelopp. Beloppet betalas ut som en pension med en tolfedel varje månad under den utbetalningstid man har valt. Man kan välja fem, tio, femton eller tjugo års utbetalning. Premien för familjeskyddet fastställs för ett år i taget och påverkas förutom av antal prisbasbelopp och antal utbetalningsår, även av den försäkrades ålder. Ju äldre den försäkrade är desto högre blir premien. På Collectums webbplats kan man se hur stor premien är. Premien för familjeskyddet tas från den avgift som arbetsgivaren betalar för ITPs ålderspension.

När man har gjort ett ITP-val skickar Collectum en bekräftelse på valet. Där kan man se om man har valt att komplettera med familjeskydd och i så fall med vilket försäkringsbelopp. Det framgår även av värdebeskedet från Collectum om man har valt familjeskydd.

Vem får pengarna?

I villkoren för familjeskyddet finns ett så kallat generellt förmånstagarförordnande som anger att pengarna i tur och ordning betalas ut till:

- make/maka, registrerad partner eller sambo
- barn oavsett ålder.

Med sambo ovan menas ogift person som under äktenskapsliknande förhållande sammanbor med ogift försäkrad. Dessutom måste paret

- ha/ha haft eller vänta gemensamt barn eller
- tidigare varit gifta med varandra eller
- stadigvarande sammanbott sedan minst sex månader.

Genom ett särskilt förmånstagarförordnande kan man ändra det generella förordnandet. Valet av förmånstagar begränsas dock i inkomstskattelagen. Förmånstagare i ett särskilt förordnande kan vara:

- a) make/maka eller tidigare make/maka
- b) sambo eller tidigare sambo
- c) registrerad partner eller tidigare registrerad partner
- d) barn, styvbarn eller fosterbarn.

Med det särskilda förmånstagarförordnandet kan man även ändra ordningen på förmånstagarna eller fördela beloppet mellan personer enligt ovan. Vill man ändra förordnandet beställer man en blankett för ändrat förmånstagarförordnande för ITP från Collectum.

Familjeskyddets storlek

Så här stort är månadsbeloppet under år 2010:

Försäkringsbelopp	Utbetalning per månad
1 prisbasbelopp	3 533 kronor
2 prisbasbelopp	7 067 kronor
3 prisbasbelopp	10 600 kronor
4 prisbasbelopp	14 133 kronor

Försäkringsbeloppet värdesäkras under utbetalningstiden genom anknytning till prisbasbeloppet. Värdesäkringen sker den 1 januari varje år.

Utbetalning av familjeskydd

Familjeskyddet betalas ut av Alecta från och med månaden efter dödsfallet. Det betalas ut månadsvis under den valda utbetalningstiden. Utbetalningen upphör dock senast när den avlidne skulle ha fyllt 70 år.

Förmånstagaren kan skjuta upp utbetalningen av familjeskyddet, dock inte längre än ovanstående tidsgräns. Beloppet ökas då med 0,25 procent för varje månad det skjuts upp. Det är viktigt att man begär uppskjutningen innan man har tagit emot någon utbetalning.

Man kan när som helst under utbetalningstiden avstå från att vara förmånstagare. Pensionen betalas då i stället ut till den eller de förmånstagare som kommer närmast i turordning. Har man avstått från att vara förmånstagare, kan man sedan inte ändra detta beslut.

Om det i framtiden kommer att saknas förmånstagare åtgärd dock utbetalningen till den som tidigare avstod från att vara förmånstagare.

Efterskydd

Har man valt familjeskydd och detta inte kommer att gälla längre på grund av att anställningen upphört, finns ett efterskydd. Efterskyddet gäller inte om anställningen upphört och man har tagit ut en hel ålderspension från ITP. Efterskyddet gäller som längst i tre månader, men inte längre än man har varit anställd.

ITP 2 (för den som är född 1978 eller tidigare)

ITPs familjepension

De efterlevande kan få ITPs familjepension om den avlidne vid dödsfallet hade en lön över 7,5 inkomstbasbelopp eller har haft det dessförinnan, men efter 28 års ålder. Familjepensionen gäller även om den avlidne var äldre än 65 år och om han/hon innan pensioneringen haft en lön över 7,5 inkomstbasbelopp. Familjepensionen betalas ut av Alecta från och med månaden efter dödsfallet.

Den försäkrade har möjlighet att avstå från framtida intjänande av familjepension. Den familjepension som redan är intjänad finns dock kvar i försäkringen.

Premien, som inte längre betalas för familjepensionen betalas istället till en förstärkt ITPK-pension. En del av premien kan även användas till ett höjt familjeskydd enligt ITP 1. Har man en gång avstått från framtida intjänande av ITPs familjepension gäller detta för all framtid, även vid byte av arbetsgivare.

Ett avstående görs till Collectum (www.collectum.se).

Rätt till familjepension för änka/änkling/registrerad partner

En änka, änkling eller registrerad partner kan få familjepension från ITP om hon/han uppfyller ett av dessa villkor:

- Hon/han har gift sig med den avlidne innan denne fyllde 60 år.

- Hon/han har gift sig med den avlidne efter det att denne fyllt 60 år och de har varit gifta i fem år eller de har gemensamt barn.
- Hon/han har gift sig med den avlidne när denne var varaktigt arbetsförmögen till minst 50 procent och de har varit gifta i minst fem år eller de har gemensamt barn.

Däremot har sambo ingen rätt till familjepension.

Familjepensionen betalas hela livet ut om den efterlevande inte gifter om sig (se sidan 112).

Rätt till familjepension för barn

Den avlidnes biologiska och adopterade barn som inte fyllt 20 år får också del av familjepensionen. Barn får familjepension till och med den månad barnet fyller 20 år.

Familjepensionens storlek

Familjepensionen beräknas först som ett grundbelopp enligt tabellen. Sedan fördelas grundbeloppet på de förmånstagare som för varje månad har rätt till beloppet.

Lön i inkomstbasbelopp	Lön i kr år 2010	Grundbelopp
7,5 – 20	383 250 – 1 022 000	32,5 %
20 – 30	1 022 000 – 1 533 000	16,25 %

ITPs familjepension reduceras om den avlidne hade kortare beräknad tjänstetid än 360 månader.

Har den försäkrade valt att avstå från framtida intjänande av familjepension motsvarar grundbeloppet den redan intjänade familjepensionen.

På Collectums värdebesked redovisas familjepensionens grundbelopp.

Fördelning av familjepensionen

Änka/änkling/registrerad partner får hela grundbeloppet om det inte finns barn som har rätt till ITPs familjepension.

När det finns barn som ska ha del av familjepensionen får änka/änkling/registrerad partner 75 procent av grundbeloppet. Till barn betalas det då ut:

- 1 barn får 55 % av grundbeloppet
- 2 barn får 75 % av grundbeloppet
- 3 barn får 85 % av grundbeloppet.

Procentsatsen ökar med tio procent för varje barn därutöver. Familjepensionen delas lika mellan barnen.

När det inte finns en änka/änkling/registrerad partner med rätt till ITP gäller att:

- 1 barn får 75 % av grundbeloppet
- 2 barn får 110 % av grundbeloppet
- 3 barn får 135 % av grundbeloppet
- 4 barn får 150 % av grundbeloppet.

Procentsatsen ökar med tio procent för varje barn därutöver. Familjepensionen delas lika mellan barnen.

Exempel på utbetalning av ITPs familjepension, se sidan 113.

Frånskilda

Enligt Alectas försäkringsvillkor kan en frånskild make få behålla en del av sin rätt till familjepension från ITP vid äktenskapsskillnad. Vissa regler gäller och man måste kontakta Alecta i samband med äktenskapsskillnaden.

Änkling gift 1989 eller tidigare

Särskild änklingspension upphörde den 1 januari 1990. En änkling som är född 1929 eller tidigare och som varit gift med den avlidna sedan 1989 kan dock få pension enligt övergångsregler. Den avlidna måste också ha varit försäkrad för ITP oavbrutet sedan 1989. Särskild änklingspension är 20 procent av lönen upp till 7,5 prisbasbelopp.

ITPK återbetalningsskydd

I ITPK-valet kan man välja att placera ITPK-premien i valfritt försäkringsbolag. Premien används till en ålderspension som kan kombineras med ett återbetalningsskydd.

Återbetalningsskyddet innebär att om man avlider innan ITPKs ålderspension betalats ut, så betalar försäkringsbolaget ut värdet av de inbetalade pensionspremierna till de efterlevande i form av en efterlevandepension. Hur stor pensionen blir beror på hur stor pensionspremie som har betalats in och hur pengarna har förräntats eller vad fondandelarna är värda.

Pensionen betalas som regel ut i fem år. Avlider man sedan ålderspensionen börjat betalas ut, och fortfarande har ett återbetalningsskydd, så betalas återbetalningsskyddet till de efterlevande under resten av den valda utbetalningstiden för ålderspensionen.

Förmånstagare till återbetalningsskyddet är samma som för ITPK Familjeskydd. Om man inte skrivit ett särskilt förmånstagarförordnande så tillfaller beloppet i första hand make/maka, registrerad partner eller sambo och i andra hand barn. Se även "ITPK Familjeskydd" på nästa sida.

För mer information om återbetalningsskyddet, läs vidare kapitel "Kollektivavtalad ålderspension; ITPK-valet", sidan 148. Man kan också vända sig till det försäkringsbolag man har valt som förvaltare för ITPK-avgifterna.

Familjeskydd

Familjeskyddet är en tidsbegränsad efterlevandepension som gäller fram till pensioneringen och som längst till 65 år.

Genom ITPK-valet, som administreras av Collectum, kan man välja att teckna familjeskydd hos Alecta.

Val av familjeskydd före april 2008

Det har funnits två försäkringsbelopp att välja på, ett eller två förhöjda prisbasbelopp per år i fem år. Har man gjort ett sådant val fortsätter det att gälla om man inte ändrar sitt val. Premien för familjeskyddet är åldersoberoende och bestäms för ett år i taget. Under år 2010 är den 40 respektive 80 kronor per månad och tas från den totala ITPK-avgiften som arbetsgivaren betalar.

Storlek på ITPK familjeskydd

Så här stort är månadsbeloppet under år 2010:

Försäkringsbelopp	Utbetalning per månad i 5 år*	
1 förhöjt prisbasbelopp	3 608 kronor	* Försäkringsbeloppet värdesäkras under utbetalningstiden genom anknytning till det förhöjda prisbasbeloppet. Värdesäkring sker den 1 januari varje år.
2 förhöjda prisbasbelopp	7 217 kronor	

Val av familjeskydd från april 2008

Gör man för första gången ett val av familjeskydd eller ändrar sitt tidigare val från april 2008 eller senare, kan man endast välja familjeskydd enligt ITP 1. Ett val av familjeskydd enligt ITP 1 innebär dock att premien blir åldersberoende, till skillnad från ITPK Familjeskydd där den är åldersoberoende. Ju äldre den försäkrade är, desto högre är premien. På Collectums hemsida kan man se hur stor premien är. Premien för familjeskyddet tas från den totala ITPK-avgiften som arbetsgivaren betalar.

Storlek på ITPs familjeskydd

Så här stort är månadsbeloppet under år 2010:

Försäkringsbelopp	Utbetalning per månad
1 prisbasbelopp	3 533 kronor
2 prisbasbelopp	7 067 kronor
3 prisbasbelopp	10 600 kronor
4 prisbasbelopp	14 133 kronor

Försäkringsbeloppet värdesäkras under utbetalningstiden genom anknytning till prisbasbeloppet. Värdesäkring sker den 1 januari varje år.

Försäkringsbesked från Collectum

När man har gjort ett ITPK-val skickar Collectum en bekräftelse på valet. Där kan man se om man valt att komplettera med familjeskydd och i så fall med vilket försäkringsbelopp. Det redovisas även på värdebeskedet från Collectum om man valt att teckna familjeskydd.

Vem får pengarna?

I villkoren för familjeskydd finns ett så kallat generellt förmånstagarförordnande som anger att pengarna i tur och ordning betalas ut till

- make/maka, registrerad partner eller sambo
- barn oavsett ålder.

Med sambo ovan menas en ogift person som under äktenskapsliknande förhållanden sammanbor med ogift försäkrad. För familjeskydd enligt ITP 1 måste dessutom paret

- ha/ha haft eller vänta gemensamt barn eller
- tidigare varit gifta med varandra eller
- stadigvarande sammanbott sedan minst sex månader.

För ITPK Familjeskydd menas med sambo en person som sammanbor med den försäkrade så att sambolagen är tillämplig.

Genom ett särskilt förmånstagarförordnande kan man ändra det generella förordnandet. Valet av förmånstagar begränsas dock i inkomstskattelagen. Förmånstagar i ett särskilt förordnande kan vara:

- a) make/maka eller tidigare make/maka
- b) sambo eller tidigare sambo
- c) registrerad partner eller tidigare registrerad partner
- d) barn, styvbarn eller fosterbarn.

Med det särskilda förmånstagarförordnandet kan man även ändra ordningen på förmånstagarerna eller fördela beloppet mellan personer enligt ovan. Vill man ändra förordnandet beställer man en blankett från Collectum för ändrat förmånstagarförordnande för familjeskydd ITP och ITPK eller går in på Collectums hemsida.

Utbetalning av familjeskydd

Familjeskydd betalas ut av Alecta från och med månaden efter dödsfallet månadsvis under den valda utbetalningstiden. För familjeskydd enligt ITP 1 upphör dock utbetalningen senast när den avlidne skulle fyllt 70 år.

Förmånstagaren kan skjuta upp utbetalningen av familjeskyddet och då ökas beloppet med 0,25 procent för varje månad det skjuts upp. Det är viktigt att man begär uppskjutningen innan man har tagit emot någon utbetalning.

Man kan när som helst under utbetalningsperioden avstå från att vara förmånstagare. Pensionen betalas då istället ut till den eller de förmånstagare som kommer närmast efter i turordningen. Har man avstått från att vara förmånstagare kan man sedan inte ändra detta beslut. Om det i framtiden kommer att saknas förmånstagare återgår dock utbetalningen till den som tidigare avstod från att vara förmånstagare.

Efterskydd

Har man valt familjeskydd och försäkringen inte kommer att gälla längre på grund av att till exempel anställningen upphört, finns ett efterskydd. Efterskyddet gäller i tre månader, dock inte längre än man har varit anställd. Efterskyddet gäller inte om man tagit ut hel ålderspension från ITP.

Övergångsbestämmelser

Om man sedan den 1 januari 1990 varit oförmögen att arbeta och haft rätt till ITPs sjukpension, har man inte haft möjlighet att välja ITPK Familjeskydd.

Under perioden 1 januari – 30 juni 1990 gällde ett generellt ITPK Familjeskydd. Blev man under denna period berättigad till sjukpension enligt ITP-planen gäller det generella ITPK Familjeskyddet utan avbrott så länge rätten till sjukpension består.

ITP 1, ITP 2 och ersättningar enligt lag

Om en efterlevande gifter om sig eller blir sammanboende?

Gifta om sig/registrera partnerskap

En änka eller änkling som har omställningspension och gifter om sig eller registrerar partnerskap får behålla pensionen. Om man däremot gifter om sig eller registrerar partnerskap under tid med förlängd omställningspension upphör den att gälla. Rätten till ITPs familjepension upphör att gälla om man gifter om sig före 60 års ålder. När det gäller familjeskydd och återbetalningsskydd, upphör inte dessa om man gifter om sig.

Bli sammanboende

En änka eller änkling som blir sammanboende utan att gifta sig behåller sin efterlevandepension. Men en änka/änkling som flyttar ihop med en person som hon/han tidigare varit gift med eller har/har haft barn med, förlorar pension i form av förlängd omställningspension. Däremot får man behålla ITPs familjepension, familjeskydd och återbetalningsskydd.

Ersättningarna under utbetalningstid

Både lagstadgade efterlevandepensioner, ITPs familjepension samt återbetalningsskydd och familjeskydd är skattepliktig inkomst. Efterlevandestöd till barn är dock fritt från inkomstskatt (se vidare "Skatt på försäkringsersättningar", sidan 20).

Inkomstgrundade efterlevandepensioner (omställningspension, barnpension och änkepension) räknas årligen om med samma följsamhetsindex som används för ålderspensionen (se sidan 176). Däremot förändras garantipension samt efterlevandestöd till barn i takt med prisbasbeloppet.

ITPs familjepension är inte knuten till prisbasbeloppet. Det är i stället Alectas styrelse som varje år beslutar om hur stora pensionstillägg som ska betalas ut. Som högst kan tilläggen motsvara inflationen (se sidan 177).

Familjeskyddet värdesäkras genom att det är knutet till prisbasbeloppet (ITP1) respektive det förhöjda prisbasbeloppet (ITPK). Vid sänkning av basbeloppen sänks dock inte familjeskydd som börjat utbetalas. Återbetalningsskyddet förändras med återbäring under pågående utbetalning.

EXEMPEL PÅ OMSTÄLLNINGS- OCH BARNPENSION

Jenny, född 1973, avled i januari 2010. Hon efterlämnade maken Fredrik och barnen Stina och Petter, 5 respektive 3 år gamla. Jennys månadslön var 21 000 kr.

Hennes efterlevandepensionsunderlag var 9 500 kr per månad. Eftersom hennes årslön var lägre än 7,5 inkomstbasbelopp betalas ITPs familjepension inte ut.

	Fredrik	Stina 5 år	Petter 3 år
Omställningspension	5 225	–	–
Garantipension	2 301	–	–
Barnpension	–	2 850	2 850
ITPs familjepension	–	–	–
Summa per månad	7 526	2 850	2 850

Eftersom den inkomstgrundade omställningspensionen är så låg får Fredrik även garantipension.

När Petter, som är yngst, fyller 12 år upphör Fredriks omställningspension. Samtidigt sänks barnpensionen till Stina och Petter från att de tillsammans fått 60 procent av efterlevandepensionsunderlaget till 50 procent.

Barnen får barnpension till dess de fyller 18 år. Men om de studerar på grundskole- eller gymnasienivå, förlängs barnpensionen till och med juni det år de fyller 20 år.

Familjeskydd och återbetalningsskydd kan tillkomma om Jenny valt detta i ITPK-valet.

EXEMPEL PÅ OMSTÄLLNINGSPENSION OCH ITP 2

Janne, född 1965, avled i januari 2010. Han efterlämnade maken Karin och sonen Emil 12 år. Janne och Karin hade bott ihop sedan 1989 och gift sig 1993. Jannes månadslön var 36 000 kr. Hans efterlevandepensionsunderlag var 14 576 kr per månad. Grundbeloppet för ITPs familjepension var 1 515 kr per månad.

	Karin	Emil
Omställningspension	8 017	–
Barnpension	–	4 373
ITPs familjepension	1 136	833
Summa per månad	9 153	5 206

Karins omställningspension förlängs efter tolv månader med ytterligare tolv månader, eftersom Emil är mellan 12–18 år. Emil får barnpension till dess han fyller 18 år. Men om han studerar på grundskole- eller gymnasienivå, förlängs barnpensionen till och med juni det år han fyller 20 år.

Karin får behålla ITPs familjepension så länge hon lever, om hon inte gifter om sig före 60 års ålder. Emil får familjepensionen till och med 20-årsdagen. När Emils pension upphör ökar Karins familjepension till hela grundbeloppet, d v s 1 515 kr/månad.

Familjeskydd och återbetalningsskydd kan tillkomma om Janne valt detta i ITPK-valet.

EXEMPEL PÅ OMSTÄLLNINGSPENSION OCH ITP 1

Anna, född 1979, avlider i september 2010. Hon efterlämnade maken Karl och dottern Emilia 3 år. Anna och Karl är gifta sedan 2003. Annas månadslön är 36 000 kr. Hennes efterlevandepensionsunderlag är 14 576 kr per månad. I ITP-valet, som Anna gjorde i augusti 2007, valde Anna familjeskydd med 3 prisbasbelopp att betalas ut i 10 år.

	Karl	Emilia
Omställningspension	8 017	–
Barnpension	–	4 373
Familjeskydd	10 600	–
Summa per månad	18 617	4 373

Efter 12 månader förlängs Karls omställningspension tills Emilia fyller 12 år. Emilia får barnpension till dess att hon fyller 18 år. Men om hon studerar på grundskole- eller gymnasienivå, förlängs barnpensionen som längst till och med juni det år hon fyller 20 år.

Karl får behålla **familjeskyddet** i 10 år. **Återbetalningsskydd** kan tillkomma om Anna valt detta i ITP-valet.

Tjänstegrupplivförsäkring

Vad är TGL?

Avtalet om tjänstegrupplivförsäkring, TGL, är ett särskilt kollektivavtal mellan Svenskt Näringsliv och PTK. Avtalet innebär att ett inkomstskattefritt engångsbelopp betalas ut om den försäkrade tjänstemannen avlider före pensioneringen.

Enligt kollektivavtalet är arbetsgivaren skyldig att teckna TGL för alla tjänstemän i företaget, med undantag för dem i befattningar högre än skikt 2 i den tidigare befattningsnomenklaturen. Arbetsgivaren kan dock frivilligt teckna TGL för dessa personer. I vissa fall är också hemmavarande make/maka utan egen TGL medförsäkrad. Det är arbetsgivaren som betalar premierna för TGL.

I januari 2010 finns det åtta försäkringsbolag som arbetsgivaren kan välja mellan när det gäller TGL:

- Alecta, Bliwa, Folksam, Länsförsäkringar, Moderna Liv & Pension, SEB Trygg Liv Fondförsäkringsaktiebolaget, SEB Trygg Liv Gamla Livförsäkringsaktiebolaget och Skandia.

Arbetstidskrav

För att TGL ska gälla med fulla belopp enligt nedan, krävs att man har en ordinarie arbetstid på minst 16 timmar per vecka, räknat i genomsnitt per månad.

Är den ordinarie arbetstiden minst åtta men mindre än 16 timmar per vecka gäller TGL med halva nedanstående belopp.

Hur stor är ersättningen?

Ersättningen från TGL beräknas med hjälp av prisbasbeloppet. Genom att försäkringarna är knutna till prisbasbeloppet följer de med i kostnadsutvecklingen. Det är prisbasbeloppet det år då dödsfallet inträffar som används. Ersättningar från TGL är fria från inkomstskatt.

Grundbelopp

I första hand betalas ett grundbelopp ut. Det minskar i storlek efter 55 års ålder enligt tabellen. Men så länge den försäkrade har barn under 17 år är grundbeloppet 6 prisbasbelopp. För att TGL ska gälla efter den ordinarie pensionsåldern, vanligen 65 år, krävs att den försäkrade fortsätter att arbeta.

Om den försäkrade vid dödsfallet fyllt	Grundbelopp i prisbasbelopp	Grundbelopp i kronor år 2010
18 men inte 55 år	6,0	254 400
55 men inte 56	5,5	233 200
56 men inte 57	5,0	212 000
57 men inte 58	4,5	190 800
58 men inte 59	4,0	169 600
59 men inte 60	3,5	148 400
60 men inte 61	3,0	127 200
61 men inte 62	2,5	106 000
62 men inte 63	2,0	84 800
63 men inte 64	1,5	63 600
64 men inte 70	1,0	42 400

Barntillägg

Barntillägg betalas ut till vart och ett av den avlidnes arvsberättigade barn under 20 år.

Om barnet vid den försäkrades död	Barntillägg i prisbasbelopp	Barntillägg i kronor år 2010
inte fyllt 17 år	2,0	84 800
fyllt 17 men inte 19 år	1,5	63 600
fyllt 19 men inte 20 år	1,0	42 400

 Collectum
knäpunkt för FTK

ANDERS ANDERSSON, referensnummer: 2222222, datum: 2009-12-21

Vad kan dina närmaste få?

Här får du en överblick över det efterlevandeskydd du har. När vi framöver skriver make menar vi även make och registrerad partner.

Tjänstegrupplivförsäkring TGL
Du har TGL så länge du är anställd (dock som längst till 70 års ålder). Avlider du innan du går i pension, betalas det ut ett engångsbelopp. Om du inte skrivit ett särskilt förmånsagarförbehållande för i första hand din make, men inte sambo, i andra hand dina barnbarn och i tredje hand dina föräldrar ersättnings. Utöver grundbeloppet i annan lagad barntillägg i TGL. Det betalas ut till vart och ett av dina barn som inte är 17 år. Skulle du vid dödsfallet sakna förmånsagare, betalas det ut 21 200 kronor till dödsbott.

Livslång familjepension (FTP 2)
Den här pensionen betalas ut till din make så länge du avlider. Har du vid dödsfallet barn under 20 år, får även de ersättning. Sambo kan inte få pensionen. På collectum.se kan du läsa mer om hur beloppet fördelas mellan make och barn eller mellan flera barn.

Familjeskydd och återbetalningskydd
Sedan tidigare har du valt FTPK, familjeskydd och FTPK, med återbetalningskydd. Familjeskydd är en extra pension som betalas ut till din efterlevande make, make, registrerad partner eller sambo om du avlider innan du går i pension. Fanns inte någon av dessa för dina arbetsberättigade barn pensionen. Om du kombinerar din FTPK, med ett återbetalningskydd kommer det återstående värdet av din FTPK - helt eller delvis - att betalas ut till din efterlevande make, make, registrerad partner eller sambo om du avlider innan du går i pension. Fanns inte någon av dessa för dina arbetsberättigade barn pensionen. Har du skrivit ett förmånsagarförbehållande betalas familjeskyddet och återbetalningskyddet ut enligt följande.

När du avlider	Betalas ut av	Kronor per månad	Engångsbelopp (grundbelopp)
Engångsbelopp till efterlevande (TGL) Beloppet gäller om du skulle avlida vid den ålder du hade vid barns brygga. När du flyttar är nästa gång sparade beloppet. Saknas förmånsagare är beloppet lågt. Arbetar du 8-16 timmar i veckan gäller halva beloppet.	Alecta		63 600
Livslång familjepension (FTP 2) Beloppet gäller efterlevande make om pensionerättigade barn saknas. Öst Om du flyttar har ansett att du avlår från familjeskyddet eller FTP 2, familjepension, är beloppet du ser i tabellen för högt.	Alecta	3 091 livet ut	
FTPK familjeskydd Beloppet gäller om du skulle avlida före ordinarie pensionsålder.	Alecta	3 633 i fem år	
FTPK med återbetalningskydd Beloppet gäller om du avlår innan du börjat ta ut FTPK, sparad om arbetslösa betror du vid Arbetsled över din FTPK. Har du valt familjeskydd, kan beloppet ut redovisas stiga eller sjunka.	Alecta	3 523 i fem år	

Var god vänta

COLLECTUM AB, 105 76 STOCKHOLM, COLLECTUM AB ORGANISATIONENHETEN 59665-1105, TELEFON 0200 30 30 00 - 40 8 100 960 00

På Collectums värdebesked kan man se om TGL finns i Alecta.

Vem får pengarna?

Den som får ersättningen kallas förmånstagare. I varje livförsäkring finns ett förmånstagarförordnande, det vill säga en bestämmelse om vem som ska ha den ersättning som betalas ut. Detta har både juridisk och ekonomisk betydelse.

Förmånstagarförordnandet

- gör att försäkringsbeloppet inte räknas in i den avlidnes kvarlåtenskap (det ska noteras i bouppteckningen)
- medför att försäkringsbeloppet upp till sex prisbasbelopp inte kan tas i anspråk för att betala den avlidnes skulder (det blir inte utmätningsbart), när make eller barn är förmånstagare.

För TGLs grundbelopp gäller ett generellt förmånstagarförordnande som skrivits in i TGL-avtalet. Enligt det är förmånstagarna i tur och ordning den försäkrades

- make/maka/registrerade partner
- barn, barnbarn
- föräldrar.

Om det inte finns någon förmånstagare enligt ovan, betalas ett halvt prisbasbelopp (21 200 kronor år 2010) ut till dödsboet som begravningshjälp.

För barn tillägget är varje barn förmånstagare.

Särskilt förmånstagarförordnande

Genom att skriva ett särskilt förmånstagarförordnande kan den försäkrade ändra det generella förordnandet. Ändringen kan innebära att man ändrar på ordningen mellan förmånstagarna enligt det generella förordnandet eller att man sätter in någon annan person som förmånstagare. För TGL gäller att man kan sätta in vilken fysisk person som helst som förmånstagare.

Ett förmånstagarförordnande ska vara skriftligt och skickas in till Collectum. Från Collectum får man en blankett som heter "Särskilt förmånstagarförordnande för tjänstegrupplivförsäkring (TGL)". Man kan även skriva ut blanketten från Collectums hemsida. På blanketten lämnar man följande uppgifter:

- namn och personnummer för förmånstagaren (eller förmånstagarna)
- om det finns flera förmånstagare, fördelningen mellan dem i procent.

Blanketten sänds därefter in till Collectum för registrering. Som en bekräftelse får man en kopia av förordnandet. Får man ändrade familjeförhållanden och vill sätta in en annan förmånstagare, ska man skriva ett nytt förordnande. Det är det senast registrerade som gäller.

Viktigt att veta för ogifta sambor

Det generella förmånstagarförordnandet gäller inte till förmån för sambo, då ju inte sambo likställs med gift person. En försäkrad som vill att TGL ska tillfalla sin sambo måste därför skriva ett särskilt förmånstagarförordnande. Upphör sammanboendet senare, måste man komma ihåg att ändra förordnandet.

Hur länge gäller ett särskilt förmånstagarförordnande?

Ett särskilt förmånstagarförordnande gäller så länge man är försäkrad, om man inte ändrar det. Byter man anställning utan avbrott från en arbetsgivare som har TGL enligt avtalet mellan Svenskt Näringsliv och PTK till en annan arbetsgivare inom samma avtalsområde så fortsätter det tidigare förmånstagarförordnandet att gälla. Detsamma gäller om anställningen upphör och man kommer att omfattas av TGLs efterskyddsregler. Är man osäker vilket förmånstagarförordnande som gäller för försäkringen kan man alltid skriva ett nytt.

Obs! Fyll i fältet på skärmen före utskrift

Särskilt förmånstagarförordnande för tjänstegrupplivförsäkring (TGL)

Namn och adress: _____

Personnummer (ärendenum): _____

Tjänstegrupp (avsnitt nummer): _____

Adressgrupp: _____

Obs! Läs informationen på nästa sida innan du fyller i blanketten. Om du har några frågor är du välkommen att ringa.

Alternativ 1 - Utvald generellt till: Om make/maka/partner, barn och barnbarn som förmånstagare

Alternativ 2 - Om du vill ha din sambo som förmånstagare ska vara:

- I första hand: min sambo (gäller om till sambo namn: _____)
- I andra hand: mina arvingar: _____

Alternativ 3 - Om du vill ha annan fysisk person som förmånstagare ska vara:

Skriv namn: _____

Skriv adress: _____

Alternativ 4 - Jag vill att det generella förmånstagarförordnandet ska gälla för alla förmånstagare enligt det generella förordnandet

Underskrift
 Det observeras att detta gäller när jag skriver
 Om detta förmånstagarförordnande inte ska
 förklaras på annat sätt. Tänk på att det är du
 som skriver och inte försäkringsbolaget.
 Om du skickar _____

Skicka blanketten till:
 Collectum
 Förmånstagaravdelningen
 103 76 Stockholm

En kopia återlämnas till dig när förordnandet
 registrerats. Spara den tillsammans med
 försäkringshandlingar. Tänk på att det är du
 som skriver och inte försäkringsbolaget.

Collectum AB
 Förmånstagaravdelningen
 103 76 Stockholm
 Besöksadress: Sögar 30 (Lagun 4)

Genom att kryssa för **alternativ 1** på blanketten vidgar man förmånstagar-kretsen. Det innebär att TGL faller ut till andra arvingar (till exempel syskon, syskonbarn), om man saknar make/ maka/ registrerad partner, barn och föräldrar.

Genom **alternativ 2** gör man sin sambo till förmånstagare.

Genom att fylla i **alternativ 3** kan man göra vilken eller vilka fysiska personer som helst till förmånstagare. En juridisk person (aktiebolag, förening, stiftelse eller liknande) kan däremot inte bli förmånstagare till TGL.

Alternativ 4 innebär att det generella förordnandet ska gälla.

TGLs makeförsäkring

I TGL finns, utöver grundbelopp och barntillägg, en särskild makeförsäkring. Den betalas ut när den försäkrades (den anställdes) make/maka avlider, förutsett att

- makarna har barn under 17 år och
- den avlidna maken/makan inte har egen TGL.

Till skillnad från den övriga TGL-försäkringen räknas i makeförsäkringen en ogift person som man sammanbor med som make/maka, om det finns ett eller fler gemensamma barn. En sammanboende som av den försäkrade har satts in som förmånstagare till grundbeloppet räknas som make/ maka, även om barnen inte är gemensamma.

Beloppet från makeförsäkringen är

- till den försäkrade 0,5 prisbasbelopp (21 200 kronor år 2010)
- till varje barn under 17 år 1 prisbasbelopp (42 400 kronor år 2010).

Hur länge har man TGL?

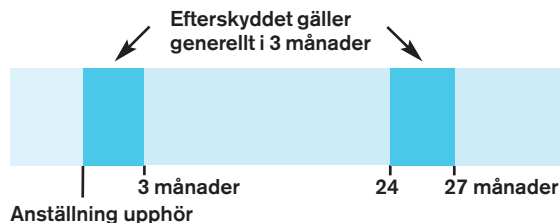
Försäkringen är knuten till anställningen och gäller så länge denna varar. TGL gäller sålunda även när man är tjänstledig, utom vid militär grundutbildning eller om man är tjänstledig för studier enligt lagen om arbetstagares rätt till ledighet för utbildning. I sistnämnda fall finns det dock ett särskilt efterskydd.

TGL gäller först från och med månaden efter det man fyller 18 år och upphör att gälla vid pensioneringen. För den som kvarstår i tjänst efter den ordinarie pensionsåldern, vanligen 65 år, fortsätter TGL att gälla, dock längst till 70 års ålder. Om man blir sjuk eller får sjukersättning fortsätter TGL att gälla under den tiden, som längst fram till pensionsåldern.

Efterskydd om anställningen upphör

I TGL finns ett efterskydd så att man fortsätter att vara försäkrad tre månader efter det att anställningen har upphört, dock inte om man slutar för att pensionera sig.

EFTERSKYDD OM ANSTÄLLNINGEN UPPHÖR

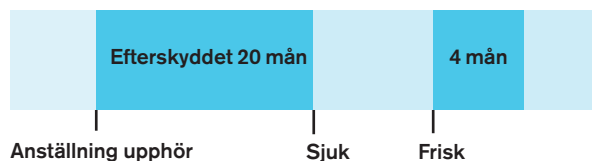
Efterskyddet kan förlängas till lika lång tid som anställningen varat, dock längst till 24 månader, i följande fall:

- om man är arbetslös och söker nytt arbete
- om man får ny anställning men utan TGL
- om man är ledig för studier enligt lagen om arbetstagares rätt till ledighet för utbildning och har rätt till studiemedel eller studiestöd.

Efter denna period gäller det generella efterskyddet på tre månader.

Om man blir sjuk under den tid som efterskyddet gäller, förlängs det med motsvarande tid. Om man får sjukersättning under efterskyddstiden förlängs efterskyddet, som längst fram till ordinarie pensionsålder. Om man bosätter sig utomlands upphör efterskyddet för TGL direkt att gälla.

OM MAN BLIR SJUK UNDER DEN TID SOM EFTERSKYDDET GÄLLER

Fortsättningsförsäkring TGL

En del av försäkringsbolagen för TGL erbjuder fortsättningsförsäkring då TGL upphört. Hör med försäkringsbolaget vad som gäller.

Genom fortsättningsförsäkringen kan man behålla TGL efter det att anställningen eller det förlängda efterskyddet har upphört om man inte har en ny anställning med TGL. Man måste ansöka om försäkringen, hos det försäkringsbolag där man haft TGL, inom tre månader efter det att TGL har upphört att gälla.

Fortsättningsförsäkringen kan beräknas lite annorlunda än den vanliga TGL beroende på hos vilket försäkringsbolag TGL har varit tecknad.

Om man får ny anställning där man har TGL, upphör fortsättningsförsäkringen. Fortsättningsförsäkringen kan man ha längst fram till överenskommen pensionsålder.

Dubbla försäkringar

Om den som avlidit har haft flera anställningar kan det finnas flera TGL-försäkringar. Då är det dock bara en av dem som betalas ut – den som är störst.

Garanti att man är med i TGL

Det kan hända att arbetsgivaren försummar att teckna TGL eller inte fullgör andra förpliktelser i TGL-avtalet. Genom en garantibestämmelse kan de efterlevande ändå få sina pengar. En särskild nämnd, som Svenskt Näringsliv och PTK har inrättat tillsammans, tar upp sådana ärenden.

Försäkringsbesked

Försäkringsbolaget brukar utfärda ett försäkringsbesked. Om försäkringsbolaget har skickat beskedet till arbetsgivaren, ska arbetsgivaren överlämna det till var och en som är försäkrad. Om arbetsgivaren inte får något försäkringsbesked, är han ändå skyldig att informera tjänstemännen om att de är försäkrade.

Andra grupplivförsäkringar

Förutom TGL finns det många andra grupplivförsäkringar som kan gälla vid ett dödsfall. De kan ha tecknats för medlemmar i en facklig organisation eller en förening eller för de anställda i ett företag. Förmåner och villkor varierar.

ANMÄLAN/ANSÖKAN OM ERSÄTTNING

Kontakta Pensionsmyndigheten om omställningspension, änkepension och barnpension

Omställningspensionen och änkepensionen bör man söka snarast då man inte kan få pension för längre tid tillbaka än tre månader. Barnpension kan man få retroaktivt för två år. På Pensionsmyndigheten får man fylla i ansökningsblanketter om pensionerna. Dödsfallsintyg och släktutredning ska bifogas ansökan. Sådan blankett får man från Skatteverket (se nedan).

Dödsfall till följd av arbetsskada ska arbetsgivaren anmäla.

Kontakta Alecta om ITP familjepension och Familjeskydd

Man kan anmäla dödsfall till Alecta genom att ringa eller skriva ett brev. Det kan även arbetsgivaren göra. Alecta behöver anmälan även om det inte finns några ersättningar som ska betalas ut på grund av dödsfallet.

Om det finns ersättningar som efterlevande ska få, sänder Alecta en blankett "Svarsblankett", där man kan ange bankkonto för utbetalningen. Dessutom talar Alecta om att blanketten "Dödsfallsintyg och släktutredning" ska skickas in. Den får man hos Skatteverket, folkbokföringen, tel 0771-567 567 eller www.skatteverket.se

Återbetalningsskydd

Collectum meddelar respektive bolag om dödsfall. Man kan även anmäla dödsfall genom att ringa eller skriva direkt till försäkringsbolaget.

Kontakta AFA Försäkring om TFA

Om dödsfallet beror på arbetsskada, kan man få ersättning från TFA. Mer om detta på sidan 84.

Anmälan för TGL

Dödsfallet ska anmälas till det försäkringsbolag där TGL har tecknats. Det kan göras av arbetsgivaren eller av en anhörig. Om man inte vet vilket försäkringsbolaget är, kan man fråga arbetsgivaren. Om TGL finns i Alecta behövs ingen särskild anmälan, utan TGL behandlas automatiskt tillsammans med ITP. Försäkringsbolaget sänder en särskild blankett som ska fyllas i.

För utbetalning av makeförsäkring gäller att den efterlevande maken/makan gör anmälan, eftersom hans/hennes arbetsgivare kanske inte känner till dödsfallet.

Undersök andra grupplivförsäkringar

Anmälan görs till gruppöreträdaren som låter den gå vidare till försäkringsbolaget.
